

CeSuMa

EMRAH KANLIKAMA

Çizer:

BAHAR KURUŞÇU

1

Sorgulanmayan hayat yaşanmaya deęmez.

Sokrates

İnsanlara tuhaf isimler yakıştırmamın makul bir açıklaması olamaz. Anlayışınıza sığınarak bu hususta yalnızca şu küçük hatırlatmayla yetinmenizi rica edeceğim. İsim ve soy isimleri sadece ilk heceleri ile birleştirme takıntım, bendeki *obsesif kompulsif bozukluğun* dışavurumlarından yalnızca bir tanesi. Hastalığımla yüzleşmek ailem için pek de kolay olmadı. Ne diyebilirim ki? Psikiyatriste gitme fikri bana ait değildi. Bu yüzden sorumluluk hissetmiyorum.

Sorunlu olduğuma göre *sorumlu* olamam öyle değil mi?

Takıntılarımın ne zaman ve nasıl başladığı hususunda hiçbir fikrim yok. Fakat yeterince çocuk olduğumu düşünürsek Doktor ÇeTay'ın tanı koymak için çocukluğuma daha fazla inmeyi başaramaması gayet doğal. Bir merdivenin en alt basamağındaysanız dizlerinizin titrememesi için

akrobat olmanıza gerek yok. Düşmekten korkmazsınız. Bu yüzden durumum hakkında pek endişelenmiyorum. Lakin aynı merdivenleri daha evvel tırmanmış yetişkinlerin (dünyanın sonuymuş gibi) sizin adınıza o merdivenleri haddinden fazla sarsarak ayaklarınızı yerden kesme çabalarına ne demeli?

Söz konusu çocuklar olunca ebeveynlerdeki *kaygı bozukluğu* galiba hastalık yelpazesinde kendine yer bulamıyor. Tecrübe edilmemiş durumlar karşısında yetişkinlerin tepkilerini ölçmek kadar keyif aldığım başka bir şey daha yok şu hayatta. Ne kadar haz duyduğumu tahmin bile edemezsiniz. Ve işte başlıyor. Eğlence zamanı...

“Bu da ne demek oluyor küçük hanım, yazılı kâğıdına eskiz çizmek de neyin nesi?”

Annemin sesi bu. Sinirli. Bela okları saldırıya hazır kirpi gibi bana doğrultulmuş. Tahmin edeceğiniz üzere yalnız da değil. Müdür MaTan, annemden aldığı cesaretle elinde tuttuğu yazılı kâğıdını zafer kazanmış imparator edasıyla iki yana sallıyor.

“Okul müdürünü bir rögar kapağından çıkarken çizmek nasıl bir zihnin ürünü olabilir anlamıyorum SevGün Hanım?”

Büyük hanım sana söylüyorum *küçük hanım* sen cevapla türünden bir soru. İşim olmaz. Muhatabı ben değilsem

alınanlığın da lüzumu yok. Üstelik bana yöneltilen her soruya cevap vermeyi kendine vazife sayan anneme “Hadi bakalım SevGün Hanım, bu suale de bir cevap vermezsen küser.” der gibi manidar bakıyorum. Sivri uçlu takma kirpikleri hedefe kilitlenmiş füzeleri andırıyor. Fakat nedense fırlatma rampalarından oklar yerine iki damla yaş süzülüyor yanaklarına, cılız. Çaresizliğin gözyaşları.

Suç aletini masaya bırakan Müdür MaTan, koltuğuna kurulmadan önce çizimime bir kez daha göz atıp suratını buruşturuyor. Bir buldoğun kat kat olmuş suratı canlanıyor gözümde. Ne yapabilirim ki? Bu benim. İnsanların dış görünüşleri ile alay etmek âdetim değil. Ama adam gerçekten komik görünüyor. Gülmemek için kendimi zor tutuyorum. Okuldaki her delikten fare *Jerry* gibi çıkan *beyefendi* rögarı neden üzerine konduramıyor anlamıyorum bir türlü. Bazen okulda onu kovalayan bir *Tom* olduğunu hayal ediyorum. Çenesi durmuyor:

“Üstelik kâğıda ismini de bilerek yanlış yazmış. CeSu-Ma da nedir efendim?”

Bilerek ve yanlış sözcüklerini kelime havuzundan cımbızla çekip çıkarıyorum. Kelimelerle aram fena sayılmaz. Beğendiğim şiirleri birkaç okuyuşta ezberleyebilirim. Söz sanatlarını ustalıkla kullanan şairlere özenip benzer dizeler oluşturmaya çalışıyorum. Eskizler gibi kelimelerimi

de tehlikeli oyunlarıma alet etmeye bayılıyorum. Bir suçu *bilerek* işlediğini kabul etmek cezaya da rıza göstermek anlamına geldiğinden buradaki vurguyu yükleme yaklaşılararak çözen zekâyı(!) ayakta alkışlıyorum. Yanlış anlamayın, evet ayaktayım ama alkışlamıyorum. Buna hakkım da yok, haddim de. O kadar cesur değilim, yalnızca takdir ifadesi.

Sanırım iki ismim olduğunu söylememe gerek yok. CeSuMa oldukça havalı. Bu yüzden anlamlı hâle getirmek için vaktinizi boşa harcamayın. En azından Müdür MaTan kadar anlayışsız olmadığınızı düşünmemde bir sakınca görmezsiniz umarım. Kabul ediyorum. Bir yerde durmam gerekiyor. Fakat ne mümkün? Yangına körükle gitmenin dayanılmaz cazibesi:

“Beğenmediniz mi hocam? Çok mu kötü olmuş?”

İşte bu da benim dış sesim. Fesatlığın ete kemiğe bürünmüş hâli. Ama bu sefer biraz pahalıya mal oluyor. Ömrünüzün kalanında hep o ânı sorgulatacak düşler sahnesi vardır ya... İşte o sahne için perde aralanıyor.

Annem yerinden fırlayıp suratıma okkalı bir tokat patlatıyor.

“Ukalâ şey!”

Kulak zarım davul çalıyor. Bu kez gözyaşı şişesi benim öz suyumla mayalanıyor. Şikâyetçi sıfatıyla odada bulu-

nan Türkçe Öğretmeni NuKan Hoca korku dolu bakışlarla annemle aramıza set çekmeye çalışıyor. Oysa buna hiç gerek yok. Annemin cinleri tepesine çıktığında aramıza çekili *cin seddini* aşmaya kimsenin gücü yetmez.

“Rica ederim hanımefendi, kendinize gelin!”

Suratımda kaç parmağının izinin kaldığını söylemek istemiyorum. Hayal gücünüz bu konuda size yardımcı olacaktır. Fakat sağ kulağım artık kelimelerin sihriinden mahrum kaldığını anlamış olacak, acıyı içine hapsediyor. Çılgılık atmamak için kendimi zor tutuyorum. Öfkeyle Müdür MaTan’ın masasına ilerleyip yazılı kâğıdımı alıyorum. Son soruyu artık kendi kulağıma bile (ama yalnızca sol kulağıma) yabancı gelen sesle haykırarak okuyorum:

“Hayal gücü bilgiden daha önemlidir.

ALEin’in yukarıdaki sözünü açıklayan bir kompozisyon yazımız. (30 P)”

Kalbimdeki boşluk kara delik gibi eskiz çizimimi içine çekiyor. *Sorunlu* olduğum için *sorumlu* olamayacağım gerçeğini de kara deliğin sırlarına emanet ediyorum. Bakışlarımı NuKan Hoca’ya çevirip üzüntümü dile getiriyorum.

“Hayal gücü bilgiden daha önemli değilmiş, özür dilerim.”

2

Gülünü senin için değerli kılan ona harcadığın zamandır.

Antoine de Saint-Exupéry

Bütün geceyi şiddetli kulak ağrısıyla geçirdiğim için *neredeyse hiç uyumadım* desem yeridir. Bu yüzden huysuzluğumu dizginlemek pek de kolay olmuyor. İnsan, kimi zaman kendi iç sesine bile tahammül edemiyor. Filozof Fârâbî insanın üç sesi olduğunu düşünüyor. Bunlardan ilki insanlarla iletişim kurmamıza yardımcı olan *dış sesimiz*, ikincisi kendimizle baş başa kaldığımızda düşüncelerimizi ifade eden *iç sesimiz*, üçüncü ise *doğru* ve *yanlış* arasında bocaladığımızda karar verme yetimizi harekete geçiren *vicdanımızın sesi*. Sanırım ben bu üç sesi birbirine karıştırma konusunda maharetliyim. Ne zaman ne söylemem gerektiğini acı deneyimlerle öğreniyorum. *Yapılacaklar listem* hiç olmadı ama *yapılmayacaklar listemi* güncellemeyi bir şekilde başarıyorum.

Suratımda patlayan tokat aslında ödemem gereken diyetler listesinde en üst sıralarda kendine yer buldu. Halay başını şimdilik o çekiyor. Yıkılmadım ama sarsıldığımı söyleyebilirim. Beni asıl hayrete düşüren şey, şu ana kadar bu duygudan mahrum kalmayı nasıl başarabildiğim. Pek çok kez sınırları zorladığımı hatırlıyorum oysa. Neredeyse *sınır* ve *sinir* sözcükleri arasındaki yazımsal farkın noktalardan ibaret olmadığını düşünmeye başlayacağım. Enteresan. İkisi de şaka kaldırmıyor. Belki tuhaf gelecek size ama ben artık duygusal ve fiziksel acı eşiğimin yükseldiğini hissediyorum. Hayat merdiveninde bir basamak tırmanmış olabilirim.

Sağ yanağımda annemin bıraktığı izler canlılığını yitirmiş, kızarıklık hafif pembeye evrilmiş. Utancın rengini sorsaydınız eğer hiç tereddüt etmeden yanağımı gösterebilirdim size. Öğretmenlerin huzurunda aşağılanmak... Kim ister ki böyle bir şeyi? Daha da kötüsü *Utancın Rengi* adını verdiğim, annemin kalem kullanmadan suratımı tuvale dönüştüren başarılı eskiz çalışmasını -yürüyen sergi CeSuMa'yı- tek görenin öğretmenlerim olmaması...

Koridor boyunca film şeridi olup aktığımı hatırlıyorum. Arkadaşlarım! Şaşkınlıktan birer karış açılan ağızlarını elleriyle kapatmak için epey uğraş verdiler. Ne berbat bir durum ama! En azından bir süre ateş böcekleri gibi etrafımda

pervane olmazlar. Çünkü ben, bana yaklaşılmamasından pek hoşlanmıyorum. Işığım tuzak, yaklaşanı yakıyorum. Dokunulmaktan nefret ediyorum... Neyse ki utancın renginin altında annemin imzası olduğu hiçbirinin aklının ucundan bile geçmedi. Böylece diğerlerinin nazarında Müdür MaTan'ın otoritesine kurşungeçirmez zırhı, ufak bir yanlış anlaşılma neticesi ben giydirmiş oldum.

Kimse böyle bir şeyi ondan başkasının yapmaya cesaret edebileceğine ihtimal vermedi. Çocuklar muma döndü, öğretmenlerse yürüyen mumyaya... En haylazımız dahi okul avlusunda voltaya besmeleyle başlamayı ihmal etmedi. Gömlekler pantolonların üzerine taşmadı. Etekler yukarı toplanmadı. Cam çerçeve dağılmadı, sıraların üstüne tek bir çizik dahi atılmadı, altına çöp saklanmadı, derslerde söz almadan konuşan olmadı (belki de hiç konuşulmadı), *konuşanlar listesinin daimi üyeleri* başkana hiç zorluk çıkarmadı, lavabolar tıkanmadı, kapılar çarpılmadı, öğretmenler hiçbir derse geç kalmadı. Suç oranlarında tarihî düşüş yaşandı. Resmen çakıldı. Tüm okul melek rolünü oskarlık oynadı, şeytan cezalandırıldığına göre...

Sorun da kalmadı.

Beni yeterince tanıdığınıza göre sizin adınıza da üzülüyor değilim. “Kitaplarla ve onların yazarlarıyla birlikte

yaşıyorum.”¹ afişi asılı kütüphanemizi süsleyen panoda. Hayatına okuduğu kitaplardaki karakterlerle devam edenlerdenim. Tüm kararlarımı kahramanlarıma danışarak alıyorum. Bu yüzden onlar da en az benim kadar *sorumlu* yahut *sorunlu*. Söz gelimi *Don Kişot* kadar hayalperest, *Çalkışu* kadar yaramaz, *Küçük Prens* kadar çocuk ruhunu koruma gayretinde olmasaydım bütün bunlar yine de benim başıma gelir miydi merak ediyorum.

Peki ya siz?

CeSuMa’yı hayatınıza katmakla ne büyük bir sorumluluğu üstlendiğinizin farkında mısınız? Alacağınız kararlara CeSuMa’yı ortak etmeye hazır mısınız? Hayal kırıklığına uğramanızı istemem. Bu yüzden baştan söyleyeyim ki sonra papaz olmayalım, fikirlerimin tersini uygulamalısınız.

Tehlikeli oyunlar pek arkadaş bırakmıyor çevrenizde. Belki de tek dostum diyebileceğim sıra arkadaşım ÖzBoz’u dinlemeliyim.

“Senin frenlerin tutmuyor galiba CeSuMa!”

“Boyum pedala yetmediğinden olabilir!”

“Boyundan büyük işlere girmesen mi diyorum?”

“Bitkisel hayat yani, fotosentez yapayım.”

---

¹ Oğuz Atay, *Tutunamayanlar*, İletişim Yayınları, İstanbul, 2005, s.370.

“Ne hâlin varsa gör.”

...

Takıntılarımı sorun etmediği için onu seviyorum. Tüm sınavlarda tam puan almayı başarabildiği için ona “Hatasız” diye seslenmemi de sorun etmiyor üstelik. Cevap anahtarı gibi kız, her kilidi açan çilingir taşıyor sanki zihninde. Ona imrenmiyor değilim ama bunun kıskançlık olduğunu düşünmenizi istemem. Çünkü ona zarar vermek aklımın ucundan bile geçmez. Yine de ailesinin benimle arkadaşlığını ilerletmesini istemediğinin farkındayım. Optik okuyuculara eskizler çizen bir arkadaştan hayır gelmeyeceğini düşünmenin yadırganır bir yanı yok. Ortada kazanılması gereken bir sınav var ve ÖzBoz’un AFL için erken rezervasyonunu yakmasına asla izin vermezler.

Hayallerimi çizebileceğim tüm duvarlara dikenli teller gerilmiş. Mağara duvarlarına resimler çizen ilkel insanlardan biri olmayı ne çok isterdim. Düşünsenize... Yalnızca bir an için... Sınavsız bir dünya ve önünüzde uçsuz bucaksız muazzam bir tual uzanıyor! Antik kentleri süsleyen estetik eserlere; taşlara, mermerlere, granitlere dokunan eller o gün cezalandırılırdı insanlığın kültürel mirasından geriye ne kalırdı?

Ne yazık ki her *soru* her çağda *sorun* teşkil etmiyor.

Konforlu bir gelecek kaygısıyla çocuklarının çevrelerine görünmez kaleler inşa eden ebeveynler, onların mutluluklarını bu kalelerin dışında bıraktıklarını bir görebilseler. Zor değil, imkânsız.

“Asıl sorun büyümekte değil, büyürken unuttuklarımızda.”²

Ben de unutacak mıyım?

Küçük Prens/es de unutacak mı?

Büyüme istemiyorum.

Mutsuzluk Kalesi’nden kaçmak için Rapunzel’in saçlarından fazlasına ihtiyacım var. Çünkü annem tıpkı ayaklarımın altındaki hayat merdiveninin basamaklarını sarstığı gibi kendi saçlarıma her tutduğumda elindeki makasla bir buklemi daha kesip atıyor.

Vazgeçmeyeceğim. Ne olursa olsun! Lavabodan kopardığım kâğıt havluya çizdiğim eskizi, gözlük camını silip atmadığı için ÖzBoz’a şükran duyuyorum. Ama büyüyünce atacağından eminim.

“Olağanüstü bir yeteneğin var CeSuMa!” diyor sevgiyle. “Harika çiziyorsun.”

Küçük bir tebessümle yüzünde beliren gamzeler LeDaVin tablolarını tahtından edecek güzellikte... Samimiye-

---

² Antoine de Saint-Exupéry,, *Küçük Prens*,

tinden şüphe etmiyorum ama illüstrasyonu geçici hevesler kategorisine dâhil eden annem için bu sözlerin, *hatalı sürüm olduğum* gerçeğini değiştirmeye yararı dokunmuyor.

“Yeniden seçme hakkı olsaydı annemin...” diyorum ÖzBoz’a, “Kesinlikle ikizimi tercih ederdi Hatasız!”

Yüzündeki gamzeler, gazı kaçmış balon gibi birden sö-nüveriyor. Dokunulmaktan hoşlanmadığımı bildiği için kalemindeki kalp başlığı çıkarıp avucuma bırakıyor.

“Seni kimseye değişmezdim CeSuMa.”

İçimden gelse de ona sarılamadığım için kendime çok kıızıyorum bazen.